

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే

॥ త్రయోదశాధికశతతమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ త్రయోదశాధికశతతమః సర్గః ॥

సీతయా సహ సంలప్య నివృత్తేన హనుమతా శ్రీరామం ప్రతి తస్యాః
సందేశస్య శ్రావణం

ఇతి ప్రతిసమాదిష్టో హనూమాన్ మారుతాత్మజః |
ప్రవివేశ పురీం లంకాం పూజ్యమానో నిశాచరైః || 6.113.1 ||

ప్రవిశ్య చ పురీం లంకామనుజ్ఞాప్య విభీషణం |
తతస్తేనాభ్యనుజ్ఞాతో హనూమాన్ వృక్షవాటికాం || 6.113.2 ||

సంప్రవిశ్య యథాన్యాయం సీతాయా విదితో హరిః |
దదర్శ మృజయా హీనాం సాతంకాం రోహిణీమివ || 6.113.3 ||

వృక్షమూలే నిరానందాం రాక్షసీభిః పరీవృతాం |
నిభృతః ప్రణతః ప్రహ్వః సోఽభిగమ్యాభివాద్య చ || 6.113.4 ||

దృష్ట్వా తమాగతం దేవీ హనూమంతం మహాబలం |
తూష్ణీమాస్త తదా దృష్ట్వా స్మృత్వా హృష్టాభవత్ తదా || 6.113.5 ||

సౌమ్యం తస్యా ముఖం దృష్ట్వా హనూమాన్ ప్లవగోత్తమః |
రామస్య వచనం సర్వమాఖ్యాతుముపచక్రమే || 6.113.6 ||

వైదేహి కుశలీ రామః సహసుగ్రీవలక్ష్మణః |
కుశలం చాహ సిద్ధార్థో హతశత్రురమిత్రజిత్ || 6.113.7 ||

విభీషణసహాయేన రామేణ హరిభిః సహ |
నిహతో రావణో దేవి లక్ష్మణేన చ వీర్యవాన్ || 6.113.8 ||

ప్రియమాఖ్యామి తే దేవి భూయశ్చ త్వాం సభాజయే |
తవ ప్రభావాద్ ధర్మజ్ఞే మహాన్ రామేణ సంయుగే || 6.113.9 ||

లభ్యోఽయం విజయః సీతే స్వస్థా భవ గతజ్వరా |
రావణశ్చ హతః శత్రుర్లంకా చైవ వశీకృతా || 6.113.10 ||

మయా హ్యలబ్ధనిద్రేణ ధృతేన తవ నిర్ణయే |
ప్రతిజ్ఞైషా వినిస్తీర్ణా బద్ధ్వా సేతుం మహోదధౌ || 6.113.11 ||

సంభ్రమశ్చ న కర్తవ్యో వర్తంత్యా రావణాలయే |
విభీషణవిధేయం హి లంకైశ్వర్యమిదం కృతం || 6.113.12 ||

తదాశ్వసిహి విస్త్రబ్ధం స్వగృహే పరివర్తసే |
అయం చాభ్యేతి సంహృష్టస్త్వద్ధర్మనసముత్సుకః || 6.113.13 ||

ఏవముక్తా తు సా దేవీ సీతా శశినిభాననా |
ప్రహర్షేణావరుద్ధా సా వ్యాహర్తుం న శశాక హా || 6.113.14 ||

తతోఽబ్రవీధ్ధరివరః సీతామప్రతిజల్పతీం |
కిం త్వం చింతయసే దేవి కిం చ మాం నాభిభాషసే || 6.113.15 ||

ఏవముక్తా హనుమతా సీతా ధర్మపథే స్థితా |
అబ్రవీత్ పరమప్రీతా బాష్పగద్గదయా గిరా || 6.113.16 ||

ప్రియమేతదుపశ్రుత్య భర్తుర్విజయసంశ్రితం |
ప్రహర్షవశమాపన్నా నిర్వాక్యాస్మి క్షణాంతరం || 6.113.17 ||

నహి పశ్యామి సదృశం చింతయంతీ ప్లవంగమ |
ఆఖ్యానకస్య భవతో దాతుం ప్రత్యభినందనం || 6.113.18 ||

న హి పశ్యామి తత్ సౌమ్య పృథివ్యామపి వానర |
సదృశం యత్ప్రియాఖ్యానే తవ దత్త్వా భవేత్ సుఖం || 6.113.19 ||

హిరణ్యం వా సువర్ణం వా రత్నాని వివిధాని చ |
రాజ్యం వా త్రిషు లోకేషు ఏతన్నార్హతి భాషితం || 6.113.20 ||

ఏవముక్తస్తు వైదేహ్య ప్రత్యువాచ ప్లవంగమః |
ప్రగృహీతాంజలిర్హ్రాత్ సీతాయాః ప్రముఖే స్థితః || 6.113.21 ||

భర్తుః ప్రియహితే యుక్తే భర్తుర్విజయకాంక్షిణి |
స్నిగ్ధమేవంవిధం వాక్యం త్వమేవార్హస్యనిందితే || 6.113.22 ||

తవైతద్ వచనం సౌమ్యే సారవత్ స్నిగ్ధమేవ చ |
రత్నౌషూద్ వివిధాచ్ఛాపి దేవరాజ్యాద్ విశిష్యతే || 6.113.23 ||

అర్థతశ్చ మయా ప్రాప్తా దేవరాజ్యాదయో గుణాః |
హతశత్రుం విజయినం రామం పశ్యామి సుస్థితం || 6.113.24 ||

తస్య తద్ వచనం శ్రుత్వా మైథిలీ జనకాత్మజా |
తతః శుభతరం వాక్యమువాచ పవనాత్మజం || 6.113.25 ||

అతిలక్షణసంపన్నం మాధుర్యగుణభూషణం |
బుద్ధ్యా హ్యష్టాంగయా యుక్తం త్వమేవార్హసి భాషితుం || 6.113.26 ||

శ్లాఘనీయోఽనిలస్య త్వం సుతః పరమధార్మికః |
బలం శౌర్యం శ్రుతం సత్త్వం విక్రమో దాక్ష్యముత్తమం || 6.113.27 ||

తేజః క్షమా ధృతిః స్థైర్యం వినీతత్వం న సంశయః |
ఏతే చాన్యే చ బహవో గుణాస్త్యయ్యేవ శోభనాః || 6.113.28 ||

అథోవాచ పునః సీతామసంభ్రాంతో వినీతవత్ |
ప్రగృహీతాంజలిర్హ్రాత్ సీతాయాః ప్రముఖే స్థితః || 6.113.29 ||

ఇమాస్తు ఖలు రాక్షసోఽయది త్వమనుమన్యసే |
హంతుమిచ్ఛామి తాః సర్వా యాభిస్త్యం తర్జితా పురా || 6.113.30 ||

క్లిశ్యంతీం పతిదేవాం త్వామశోకవనికాం గతాం |
ఘోరరూపసమాచారాః క్రూరాః క్రూరతరేక్షణాః || 6.113.31 ||

ఇహ శ్రుతా మయా దేవి రాక్షసోఽవికృతాననాః |
అసకృత్పరుషైర్వాక్యైర్వదంత్యో రావణాజ్ఞయా || 6.113.32 ||

వికృతా వికృతాకారాః క్రూరాః క్రూరకచేక్షణాః |
ఇచ్ఛామి వివిధైర్హతైర్హంతుమేతాః సుదారుణాః || 6.113.33 ||

రాక్షసోఽదారుణకథా వరమేతత్ ప్రయచ్ఛ మే |
ముష్టిభిః పార్శ్విఘ్నైశ్చ విశాలైశ్చైవ బాహుభిః || 6.113.34 ||

జంఘాజానుప్రహరైశ్చ దంతానాం చైవ పీడనైః |
కర్తనైః కర్ణనాసానాం కేశానాం లుంచనైస్తథా || 6.113.35 ||

నిపాత్య హంతుమిచ్ఛామి తవ విప్రియకారిణీః |
ఏవం ప్రహరైర్బాహుభిః సంప్రహర్య యశస్విని || 6.113.36 ||

ఘాతయే తీవ్రరూపాభిర్యాభిస్త్యం తర్జితా పురా |
ఇత్కుక్తా సా హనుమతా కృపణా దీనవత్సలా || 6.113.37 ||

హనూమంతమువాచేదం చింతయిత్వా విమృశ్య చ |
రాజసంశ్రయవశ్యానాం కుర్వతీనాం పరాజ్ఞయా || 6.113.38 ||

విధేయానాం చ దాసీనాం కః కుప్యేద్ వానరోత్తమ |
భాగ్యవైషమ్యదోషేణ పురస్తాద్ధుస్కృతేన చ || 6.113.39 ||

మయైతత్ ప్రాప్యతే సర్వం స్వకృతం హ్యపభుజ్యతే |
మైవం వద మహాబాహో దైవీ హ్యేషా పరా గతిః || 6.113.40 ||

ప్రాప్తవ్యం తు దశాయోగాన్మయైతదితి నిశ్చితం |
దాసీనాం రావణస్యాహం మర్షయామీహ దుర్బలా || 6.113.41 ||

ఆజ్ఞప్తా రాక్షసేనేహ రాక్షస్యస్తర్జయంతి మాం |
హతే తస్మిన్ న కుర్వంతి తర్జనం మారుతాత్మజ || 6.113.42 ||

అయం వ్యాఘ్రసమీపే తు పురాణో ధర్మసంహితః |
ఋక్షేణ గీతః శ్లోకోఽస్తి తం నిబోధ ప్లవంగమ || 6.113.43 ||

న పరః పాపమాదత్తే పరేషాం పాపకర్మణాం |
సమయో రక్షితవ్యస్తు సంతశ్చారిత్రభూషణాః || 6.113.44 ||

పాపానాం వా శుభానాం వా వధార్థాణామథాపి వా |
కార్యం కారుణ్యమార్యేణ న కశ్చిన్నాపరాధ్యతి || 6.113.45 ||

లోకహింసావిహారాణాం క్రూరాణాం పాపకర్మణాం |
కుర్వతామపి పాపాని నైవ కార్యమశోభనం || 6.113.46 ||

ఏవముక్తస్తు హనుమాన్ సీతయా వాక్యకోవిదః |
ప్రత్యువాచ తతః సీతాం రామపత్నీమనిందితాం || 6.113.47 ||

యుక్తా రామస్య భవతీ ధర్మపత్నీ గుణాన్వితా |
ప్రతిసందిశ మాం దేవి గమిష్యే యత్ర రాఘవః || 6.113.48 ||

ఏవముక్తా హనుమతా వైదేహీ జనకాత్మజా |
సాబ్రవీద్ ద్రష్టుమిచ్ఛామి భర్తారం భక్తవత్సలం || 6.113.49 ||

తస్యాస్తద్ వచనం శ్రుత్వా హనూమాన్ మారుతాత్మజః |
హర్షయన్ మైథిలీం వాక్యమువాచేదం మహామతిః || 6.113.50 ||

పూర్ణచంద్రముఖం రామం ద్రక్ష్యస్యద్య సలక్షణం |
స్థితమిత్రం హతామిత్రం శచీవేంద్రం సురేశ్వరం || 6.113.51 ||

తామేవముక్త్యా భ్రాజంతీం సీతాం సాక్షాదివ శ్రియం |
ఆజగామ మహాతేజా హనూమాన్ యత్ర రాఘవః || 6.113.52 ||

సపది హరివరస్తతో హనూమాన్
ప్రతివచనం జనకేశ్వరాత్మజాయాః |
కథితమకథయద్ యథాక్రమేణ
త్రిదశవరప్రతిమాయ రాఘవాయ || 6.113.53 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే
త్రయోదశాధికశతతమః సర్గః ||